

Ekonomika

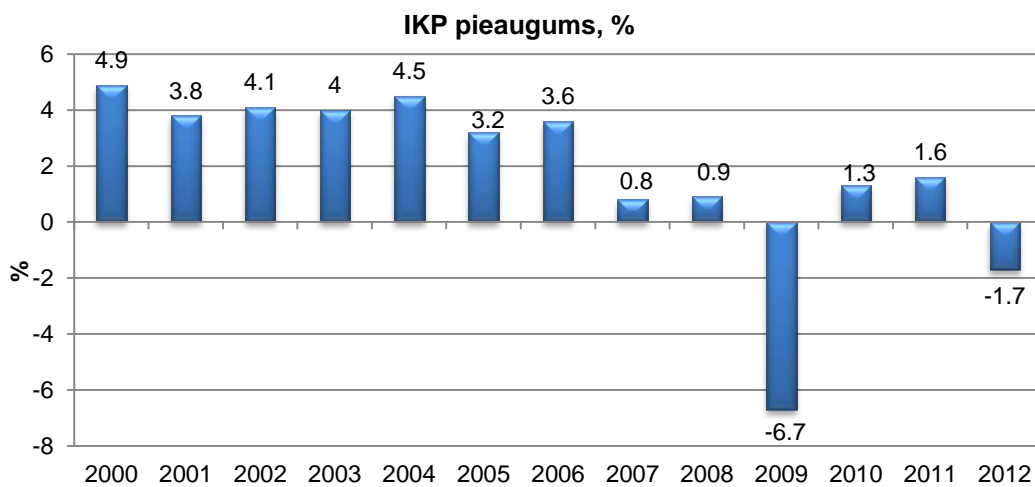
Ungārija ir industriāla valsts ar attīstītu lauksaimniecību un infrastruktūru. Salīdzinoši augsts iedzīvotāju izglītības līmenis.

Ungārija nav bagāta ar dabas resursiem, tai ir izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums un labvēlīgi agro klimatiskie un rekreācijas apstākļi. Nozīmīgākie dabas resursi Ungārijā ir lauksaimniecības zemes; apmēram pusi valsts teritorijas aizņem aramzemes, un ūdens resursi. Nozīmīgākie minerālie resursi ir boksīti (viena no bagātākajām atradnēm Eiropā), mangāna rūdas (Bakoņi kalnos), vara un cinka rūdas. Tiek iegūtas arī svina rūda, urāns, molibdēns, dolomīts, kaolīns. Augstas kvalitātes akmeņogles iegūst Komlo, brūnogles iegūst Ziemeļu kalnos un Transdanubijā.

Valdības īstenotie taupības pasākumi samazināja budžeta deficītu. Ja 2006. gadā tas bija 9% no IKP, tad 2012. gadā – jau 2% no IKP.

Ekonomiskās lejupslīdes dēļ 2008. gada beigās Ungārijas valdība aizņēmas no starptautiskajiem finanšu aizdevējiem 25 miljardus USD. 2009. gadā IKP samazinājās par 6,7%. 2010. gadā Ungārijas valdība samazināja iedzīvotāju un uzņēmuma nodokļus un uzlika papildus nodokļus finanšu institūcijām, enerģijas un sakaru uzņēmumiem, kā rezultātā aizsākās arī ekonomikas augšupeja. To papildus vēl veicināja eksporta pieaugums, īpaši uz Vāciju. Taču lai arī IKP pieaugums trupinājās arī 2011. gadā, notiekošā ekonomiskā nestabilitāte Rietumeiropā, kā arī vietējo investīciju trūkums izraisīja IKP samazinājumu – 1,7%.

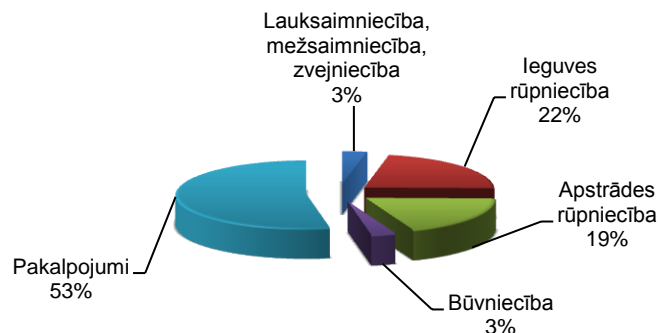
Bezdarba līmenis gan saglabājas augsts un 2012. gada beigās tas sasniedza 10,9%.

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

Pusi no iekšzemes kopprodukta (IKP) veido pakalpojumi, īpaši nozīmīgi ir finanšu starpniecība darījumi ar nekustamajiem īpašumiem, dažādi komercpakalpojumi, kā arī sabiedriskie pakalpojumi (valdība, izglītība, veselības aizsardzība un sociālā aprūpe).

IKP sadalījums pa nozarēm 2012. gadā

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

Galvenās apstrādes rūpniecības sektori ir mašīnbūve, tai skaitā:

- automobiļu būve („Ikarus”);
- lokomotīvu, kuģu un ceļamkrāņu ražošana;
- elektroaparātu ražošana;
- darbmašīnu izgatavošana;
- lauksaimniecības mašīnu, vieglās rūpniecības un pārtikas rūpniecības iekārtu ražošana.

Ražo minerālmēslus, augu aizsardzības līdzekļus un organiskās sintēzes izstrādājumus. Attīstīta gumijas ražošana, plastmasu un sintētisko materiālu ražošana, arī farmācija.

Valstī ir attīstīta pārtikas un vieglā rūpniecība. Eksportē vairāk nekā pusi no saražotās produkcijas. Preces iekšējam patēriņam pārsvarā nodrošina mazie un vidējie uzņēmumi.

Lauksaimniecības struktūrā lopkopība un augkopība aizņem līdzīgas daļas. Augkopībā pārsvars ir graudaugu, dārzeņu audzēšanai un dārzkopībai (ieskaitot vīnkopību). Vīnogas audzē gandrīz visur valstī, bet īpaši augsti tiek vērtēti vīni no 14 vīnkopības rajoniem. Galvenās kultūras ir kvieši, kukurūza un tehniskās kultūras (cukurbietes un saulespuķes). Valsts klimats ir labvēlīgs ābolu, persiku, aprikožu, plūmju, bumbieru un ķiršu audzēšanai. Galvenās lopkopības nozares ir cūku, liellopu un putnu audzēšana. Ungārija ir arī viens no Eiropas lielākajiem medus ražotājiem.

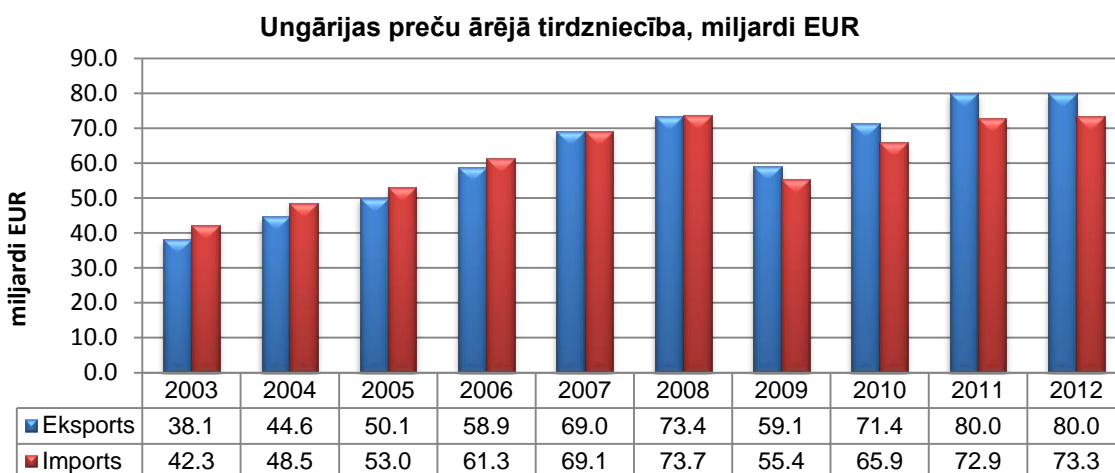
Viena no straujāk augošajām tautsaimniecības nozarēm ir tūrisms. 2012.gadā Ungāriju apmeklēja 43,6 miljoni tūristu, kas ir par 5,5% vairāk nekā 2011.gadā.

Ārējā tirdzniecība

Ungārijas preču ārējās tirdzniecības apgrozījums pakāpeniski pieauga līdz 2008.gadam. 2009. gadā eksports samazinājās par 19% un imports par 25%, taču pēc tam ārējās tirdzniecības apjomi atkal strauji pieauga.

Taču straujais pieaugums apstājās 2012.gadā, kad salīdzinājumā ar 2011.gadu eksports pieauga tikai par 0,9%, sasniedzot 80 miljardus EUR. Imports savukārt pieauga tikai par 0,4%, sasniedzot 73,3 miljardus EUR.

Preču ārējās tirdzniecības bilance bija negatīva līdz 2008.gadam, bet turpmākajos gados eksports jau pārsniedza importu, un 2012. gadā saldo sasniedza 6,8 miljardus EUR.

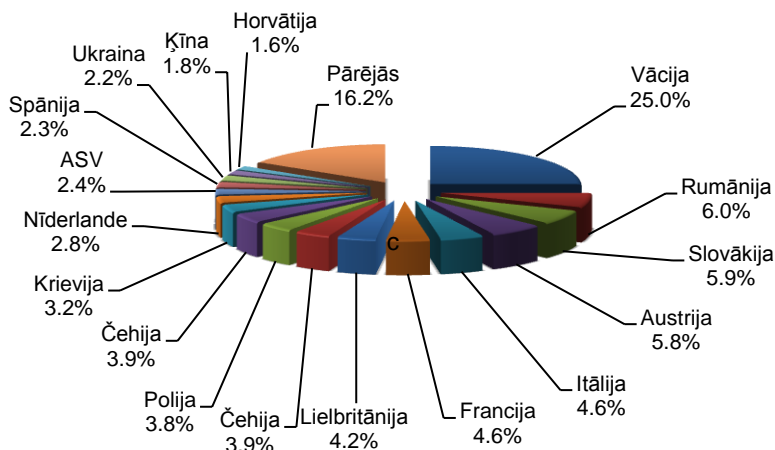

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

Eksports uz ES valstīm sastāda 70,4%, bet imports – 76,1%.

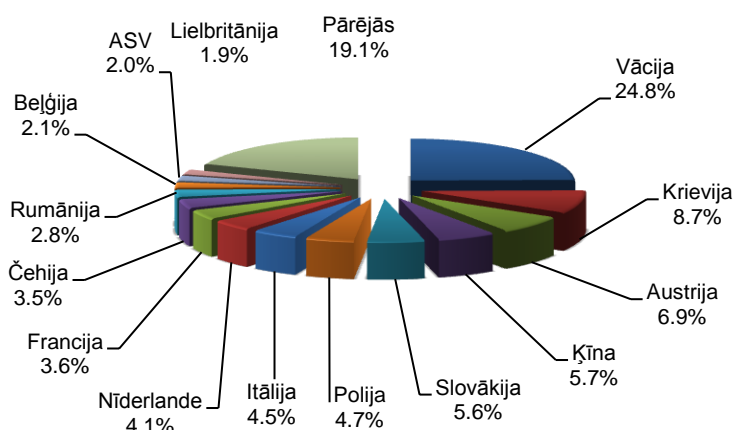
Ungārijas svarīgākais preču ārējās tirdzniecības partneris ir Vācija (eksports un imports attiecīgi 25%).

Svarīgākie eksporta partneri 2012. gadā

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

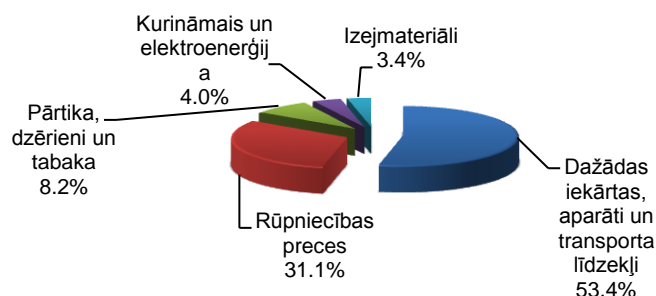
Svarīgākie importa partneri 2012. gadā

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

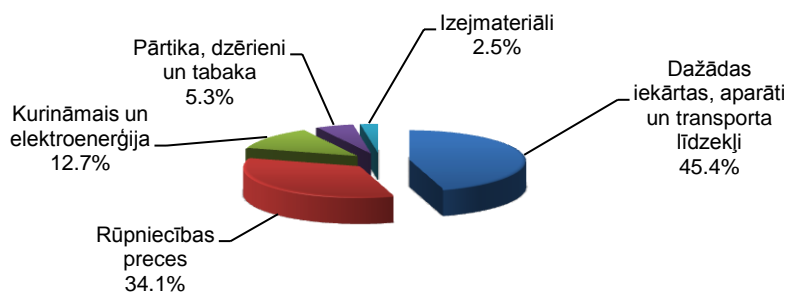
Ungārijas galvenās eksporta preces ir iekārtas, aparāti un transporta līdzekļi, dažādas rūpniecības preces, pārtikas preces, kurināmais un elektroenerģija, izejmateriāli. Arī importā pārsvars ir iekārtām, aparātiem un transporta līdzekļiem, rūpniecības precēm, kurināmajam un elektroenerģijai, pārtikas precēm un izejmateriāliem.

Eksporta procentuālais sadalījums pa preču grupām 2012.gadā

No iekārtām, aparātiem un transporta līdzekļiem galvenokārt eksportē telekomunikācijas, skaņu un reproducēšanas iekārtas (12,4% no kopējā eksporta 2012.gadā), elektroiekārtas un aparātus (11,5%), transporta līdzekļus (9,9%) un energoiekārtas (8,9%); no rūpniecības precēm – medicīnas un farmācijas izstrādājumus (4,8%), zinātniskās izpētes un kontroles instrumentus (3,4%); no pārtikas precēm – gaļu un gaļas izstrādājumus (1,4%).

Importa procentuālais sadalījums pa preču grupām 2012.gadā

Avots: Ungārijas Centrālā statistikas pārvalde - <http://portal.ksh.hu/>

Savukārt no iekārtām, aparātiem un transporta līdzekļiem galvenokārt ievie elektroiekārtas un aparātus (12,3% no kopējā importa 2012.gadā), telekomunikācijas, skaņu un reproducēšanas iekārtas (10%), transporta līdzekļus (7%) un dažādas rūpnieciskās iekārtas (5,6%); no rūpniecības precēm – medicīnas un farmācijas izstrādājumus (4%) un dažādus metāla izstrādājumus (3,2%). No kurināmā un elektroenerģijas ievie naftu un tās produktus (7% no importa 2012.gadā) un dabas gāzi (3,7%).

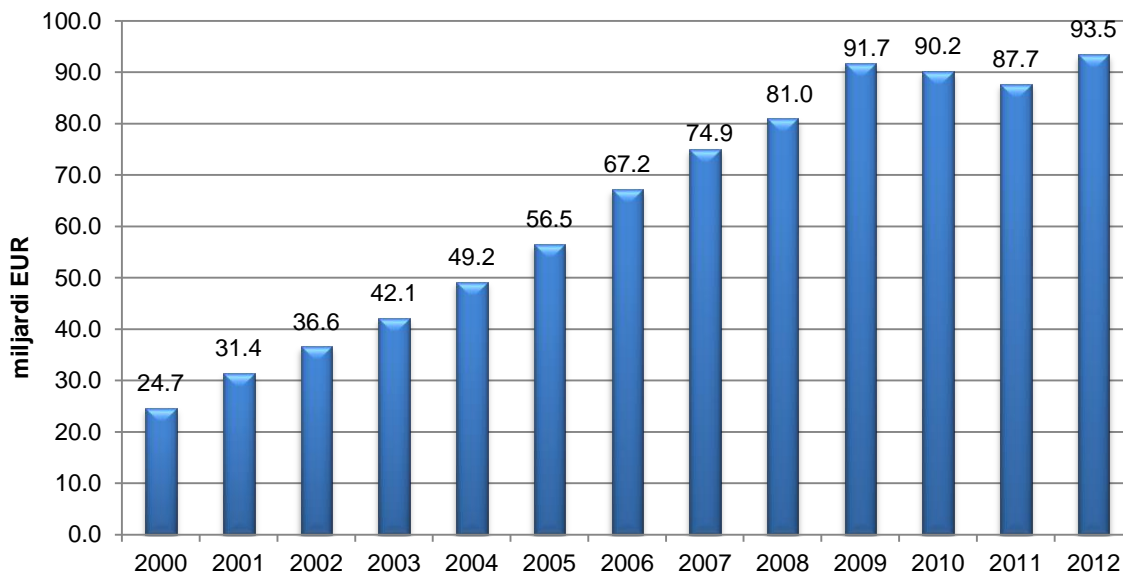
Investīcijas

No 2000. gada līdz 2009. gadam ievērojami pieauga gan ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Ungārijā, gan Ungārijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs. Tikai 2009. gadā ekonomiskās lejupslīdes iespaidā ārvalstu uzkrāto investīciju apjoms Ungārijā nemainījās, bet 2010. gada beigās pat samazinājās par 0,2%. 2012.gadā atkal vērojams pieaugums – par 6,6%.

Neskatoties uz krīzi Ungārijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs pieauga gan 2009. gadā, gan arī 2012. gadā, attiecīgi par 18,7% un 1,7%.

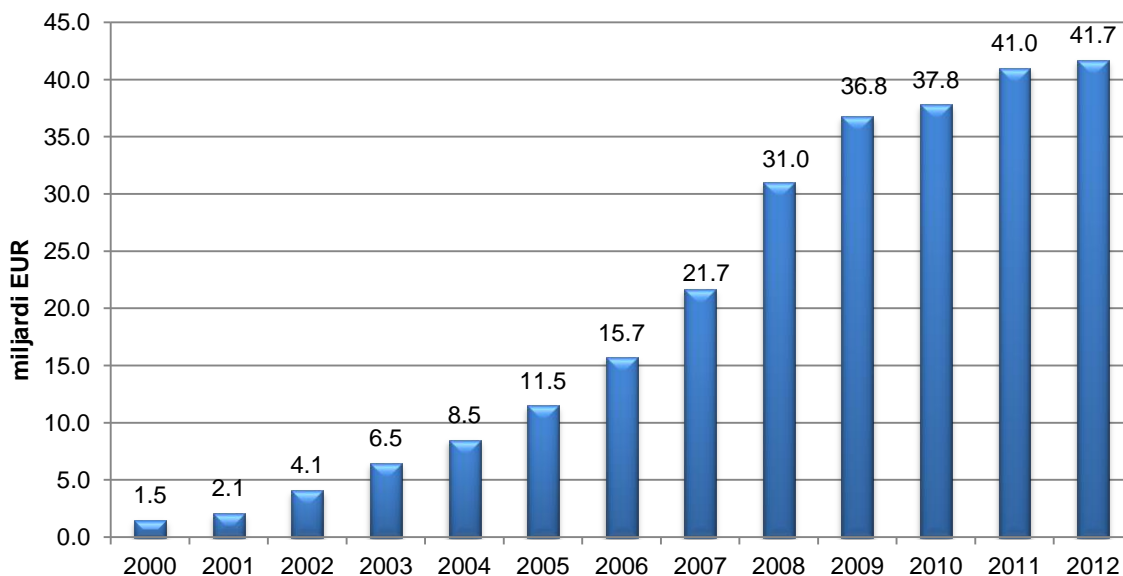
2012. gada beigās bilance veidoja – 51,8 miljardus USD.

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Ungārijā (miljardi EUR)

Avots: Ungārijas Centrālā banka, <http://english.mnb.hu/>

Ungārijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs (miljardi EUR)

Avots: Ungārijas Centrālā banka, <http://english.mnb.hu/>